

- ... NEDEĽA NÁDEJE
- ... SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE KU DŇU ZMIERENIA,
DIŠTRIKTUÁLNY DEŇ VD ECAV 2018, POPRAD
- ... AKÚ ECAV NA SLOVENSKU CHCEME – VÍZIA ROZVOJA
- ... ROZHOVOR S IVANOM ELKOM, KANDIDÁTOM NA
GENERÁLNEHO BISKUPA
- ... ROZHOVOR S MARIÁNOM KAŇUCHOM, KANDIDÁTOM NA
GENERÁLNEHO BISKUPA
- ... MODLITEBNÁ REŤAZ
- ... DEŇ ZMIERENIA
- ... REFORMAČNÉ OKIENKO
- ... OZNAMY, PODPORA

NEDEĽA NÁDEJE

Tá chvíľa, keď cítiš, že už viac nevládzeš. Tá chvíľa, keď tvoje srdce je rozťaté a duša rozdrásaná. Tá chvíľa, keď ťa zradí telo a bolesť je neznesiteľná. Tá chvíľa, keď ťa obklopí šedá clona a ty nevieš, či je deň či noc. Tá chvíľa, keď nevieš, ako prežiješ zajtrajšok. Tá chvíľa, keď od vyčerpania nedokážeš hovoriť. Tá chvíľa, keď z tvojho života zmizne radosť, energia, nadšenie. Tá chvíľa, keď bezmocne stojíš uprostred tisícich iných životov, a nemáš odpoveď na to, čo sa stalo ...

Tú chvíľu vyčerpania, bolesti, neistoty – prežíva naša cirkev. A do tej chvíle odrazu vstúpi svetlo. Také svetlo, aké sme už dávno potrebovali vidieť, precítiť, zažiť. Služby Božie Zmierenia. Som nesmierne vďačná Pánu Bohu za to, že sa podarilo myšlienku, s ktorou asi pred rokom prišiel reverend Dušan Tóth z Kanady, uskutočniť. Som hrdá na celý realizačný tím po vedením brata Petra Mihoča za to, že si túto myšlienku osvojili a pripravili dôstojný a komplexný program Dištriktuálneho dňa VD. V tejto súvislosti patrí veľké poďakovanie novozvolenému biskupovi ZD Jánovi Hroboňovi, ktorý výrazne napomohol k uskutočneniu Služieb Božích Zmierenia. Bratovi biskupovi VD Slavomírovi Sabolovi ďakujem za presvedčivú a oslovujúcu zvesť Slova Božieho. Som hrdá na vyhlásenie, ktoré zaznelo z pódia a televíznych obrazoviek. Lebo áno, aj naša cirkev nesie viny za deportácie židovských spoluobčanov, za spoluprácu s komunistickým režimom.

Akt pokánia a uznania viny je prvým krokom k skutočnému očisteniu cirkvi a novému duchovnému začiatku. Lebo to, čo sa odohralo v Poprade je základom života v plnosti evanjelia pre naše budúce generácie. Pre našu cirkev, ktorá zažila historickú chvíľu.

A je to ešte aj iná chvíľa. Chvíľa zodpovednosti a pravdy, ktorú prežívame počas volebných nediel vrcholných predstaviteľov cirkvi. Máme pred sebou poslednú volebnú nedeľu, kedy budeme dávať svoj hlas kandidátovi na generálneho biskupa našej cirkvi. **Bude to Nedeľa nádeje.** Preto vás, bratia a sestry, vyzývame, aby ste prišli počas nadchádzajúcej nedele do svojho chrámu a odovzdali svoj hlas – hlas nádeje pre kandidáta, ktorého si sami slobodne vyberiete.

Želáme celej našej Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku, aby 23. septembra prežila Nedeľu nádeje, a to v radosť, slobode a v požehnaní nášho Trojjediného Boha. Amen.

**A to všetko je z Boha, ktorý nás zmieril
so sebou v Kristovi ... 2K 5, 18a**

My, členovia ECAV na Slovensku, zídění na Dištriktuálnom dni dňa 16. septembra 2018 v Poprade, pri príležitosti viacerých významných – „osmičkových“ – jubileí novodobej histórie národa a cirkvi, s vďačnosťou mysliac na všetkých tých, ktorí s odvahou a úprimnou vierou v dobro sa dokázali postaviť zlu v totalitných časoch, vedomí si však aj svojej slabosti a pochybení, s túžbou ospravedlniť sa za priestupky a previnenia, ktoré spôsobili v radoch evanjelickej cirkvi, či v radoch iných cirkví a náboženských spoločností i neveriacim mnoho bolesti a zármutku, vyhlasujeme:

Zišli sme sa v Poprade, v podtatranskom meste, ktoré živo pripomína historickú traumu Slovákov, známu ako židovský holokaust. Z popradskej železničnej stanice bol dňa 25. marca v roku 1942 vypravený prvý vlak s tisíčkou žien a dievčat, neskôr ďalšie s tisíčkami našich židovských spoluobčanov do Osvienčimu, kde väčšina z nich zomrela potupnou smrťou.

Stalo sa tak nielen v dôsledku krutosti nacistickej vražednej mašinerie, ale aj prijatím najtvrdších protižidovských zákonov vojnovnej Slovenskej republiky, ktoré do praxe bolestne uviedla Hlinkova garda. V Osvienčime, v Brezinke a v ďalších koncentračných táborech zomrelo viac ako 66.000 slovenských Židov, okolo 50 percent židovského obyvateľstva na Slovensku. Práve preto z Popradu znie náš ospravedlňujúci hlas.

Sme vďační za to, že proti týmto zákonom odvážne vystúpili evanjelickí biskupi, menovite Vladimír Pavel Čobrda, Samuel Štefan Osuský, Fedor Fridrich Ruppeldt, ale i ďalší duchovní i laickí predstavitelia Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi, ktorí boli – spolu s viacerými evanjelickými duchovnými – za svoje politické postoje a verejné vyhlásenia proti Hlinkovej garde, ako aj účasť v Slovenskom národnom povstaní, uväznení a umučení.

Sme vďační, že v našich evanjelických radoch sa zrodil veľký počet spravodlivých medzi národmi, duchovných i laikov, ktorí riskovali svoje vlastné životy i životy svojich rodín, aby zachránili prenasledovaných Židov alebo im preukázali milosrdenstvo.

Dielo spravodlivých zachraňujúce životy a zdravie starých i mladých, zvlášť detí, pozná nielen Slovensko, ale aj pamätník Yad Vashem v Jeruzaleme i celý svet.

Nezabúdame na vás, spravodliví medzi národmi. Stali ste sa vzorom milosrdenstva, odvahy a nezištnej pomáhajúcej lásky.

Napriek tomu s bolesťou v srdci priznávame, že sme vo svojich postojoch nie vždy poslúchli Ježišove príkazy milovať svojich blížnych ako seba samých. Nechali sme sa neraz premôcť strachom z vojnového besnenia. Politickú a spoločenskú tragédiu viacerí nechceli vidieť.

Dokonca niektorí sa zúčastnili na nenávisťnej protižidovskej propagande alebo na neľudskom arizovaní židovského majetku.

Nielen počas Slovenského štátu sme sa mnohí mlčky prizerali na protižidovské ťaženie, ale i v nasledujúcich obdobiach sme boli a dodnes sme svedkami recidívy. Protižidovské pogromy, masový exodus Židov po roku 1945, ktorí s nami žili tisíc rokov, rúcanie synagóg, nivočenie židovských cintorínov, pomníkov i pamätníkov vrátane niektorých antisemitických postojov slovenských politikov, nie sú ničím iným, ako prejavom nostalgie časti nášho obyvateľstva za dobou prenasledovania, hrozných popradských deportácií a nemilosrdných koncentračných táborov.

Sme presvedčení, že toto všetko sa nemalo stať, poškodilo to nielen naše meno, naše svedomie, ale sťažilo to hlavné, čo je naším poslaním – a to je kresťanstvo pevné v nasledovaní Pána Ježiša Krista v láske k ľuďom a všetkým sveta národom.

Prijmite, prosíme, vážení židovskí spoluobčania, slovo ospravedlnenia a ruku zmierenia.

Veríme, že naše vzťahy budú budované a rozvíjané v úcte, podľa slov Písma v Desatore, ktoré nás zjednocuje v úcte k životu, zakazuje vraždiť, krivo svedčiť a siahnuť na dom či majetok svojich blížnych.

Šalom!

Pokoj vám i nám, židovskí priatelia, starší bratia a sestry vo viere!

Dnes – v roku 100. výročia zrodu demokratickej Československej republiky – príchodu politickej slobody a nezávislosti, s hlbokou úctou a vďakou myslíme na tých, ktorí stáli pri jej zrode a ktorí zvlášť v čase nástupu novej totality v podobe komunistického režimu dokázali s odvahou viery čeliť hrozbám komunistických väzenských táborov, Valdíc, Jáchymova alebo Ilavy, či iným podobám krutého prenasledovania.

Mnohí v zápase o zachovanie tváre cirkvi vzdorovali.

Známe sú nebojácne hlasy slovenských evanjelikov, ktoré dokázali poukázať na vinu ľudskej genocídy priamo do tváre Hitlerovi i Stalinovi, verejnosť pozná a pamätá si dokumenty o neohrozenosti našich biskupov, duchovných i laikov, ktorú prejavili na svetských súdoch a vo väzeniach.

Napriek tomu sa niektorí v cirkvi dopustili vážnych chýb a omylov.

V našich evanjelických radoch sa našli členovia, ktorí vstúpili do komunistickej strany s ateistickým programom.

Lákala ich moc v cirkvi, kariéra či iný zištný záujem.

Milovali postavenie viac ako Krista.

Nezastali sa trpiacich, prenasledovaných a väznených príslušníkov svojej cirkvi.

Mnohí evanjelici laici tak učinili v bludnom presvedčení, že prispievajú k spravodlivejšiemu usporiadaniu sveta.

Viacerí z duchovných i laikov sa dokonca zaviazali slúžiť tajnej zbrani komunistického štátu, Štátnej bezpečnosti.

Niektorí z presvedčenia, ktoré bolo hlbokým omylom a osobnou tragédiou.

Iní sa do bezpečnostnej siete zamotali v strachu pred prenasledovaním, v úsilí zachrániť rodinu, deti, neškodiť pritom cirkevným zborom, bratom a sestram.

Po páde komunistického režimu mnohí prežili ťažkú traumu, iní sa to, čo zažili, snažili skrývať a niektorí svoje zlyhanie odmietali.

Na jedno i druhé je účinný liek: otvorené vyznanie a priznanie chýb, omylov i vážnych hriechov, je to úprimná žiadosť o odpustenie a verejné zmierenie.

Kajúca služba Pánovi a blížnym.

Naše ospravedlnenie, zmierenie a objatie je zvlášť dôležité voči verným nasledovníkom Ježiša Krista – Pánovým svedkom, ktorí nezradili kresťanstvo, ktorí pevným krokom vstupovali do väzenských brán, s nádejou v zranenom srdci opúšťali poslanie duchovných v evanjelických zboroch, v ktorých stratili štátny súhlas k duchovnej službe.

Tí, ktorí po návrate z väzenia trpezlivo navštevovali desiatky podnikov, kde neraz márne hľadali prijatie na svetské zamestnanie.

Stali sa z nich druhoradí občania, v bezprávnom postavení bolestne, v ťažkých podmienkach a v materiálnom nedostatku prežívali stav spoločenskej izolácie.

V komunistickom raji prežili – obrazne povedané – peklo na zemi.

A my sme sa im dodnes poriadne neospravedlnili.

Dôrazne sme neocenili ich službu a oddanosť kresťanstvu.

Málo sme urobili, aby sme spoznali ich osobné osudy a príbehy, aby sa mohli stať príkladom pre budovanie charakteru evanjelickej cirkvi a viery tak, ako ho vzbudzovali dávni neohrození svedkovia viery.

Činíme tak dnes s pohnutým srdcom a túžime činiť tak i naďalej. Konať podobne ako oni.

Ospravedľujeme sa v mene cirkvi všetkým prenasledovaným, ako aj pozostalým rodinám poškodených kňazov a laikov, a prosíme, aby Všemohúci Boh zahojil ich pretrvávajúcu bolesť a naplnil ich životy radosťou a požehnaním.

Odpusťte nám, bratia a sestry!

Písmo i dejiny nás učia:

Pravda o prenasledovaní a krivdách nezostane skrytá. Preto ju ctíme. Zverejňujeme.

Zápasme o ňu.

Držme ju vysoko, ako nás učili naši vodcovia.

Tak sa ocitneme vo svetle večnej spravodlivosti, objíme nás sám Hospodin.

Tak obnovíme a očistíme cirkev, postihnutú rozličnými hriechmi, zvlášť bezohľadnosťou, v ktorej nie je láska.

Odstránime spomedzi nás autoritársku panovačnosť, povýšenosť a ľahostajnosť.

Budeme bratmi a sestrami.

Milujme domácich viery i pútnikov, najmä zranených a bezmocných.

Prinášajme Evanjelium do nemocníc a väzníc nešťastným a opusteným.

Posilníme tým našu vieru.

Vykročíme na chodník spravodlivých, ktorý je ako úsvit, ktorého jas rastie do bieleho dňa.

Buďme vernými kresťanmi, oddanými učeníkmi Ježiša Krista.

Poprad, 16. septembra 2018

Účastníci Dištriktuálneho dňa Východného dištriktu ECAV

Foto: Ľubo Bechný

**„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme
dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!**

AKÚ ECAV NA SLOVENSKU CHCEME – VÍZIA ROZVOJA:

Z Charty 2017 na ochranu hodnôt reformácie a obnovu ECAV na Slovensku

- Želáme si decentralizáciu v ECAV na Slovensku, ktorá posilní postavenie najmä cirkevných zborov, ktoré sú rozhodujúcim článkom pri budovaní cirkvi.
- Potrebné je naplniť uznesenie č. C3 Synody ECAV na Slovensku z roku 2010 o reštrukturalizácii ECAV na Slovensku, ktorým sa má vytvoriť nová štruktúra cirkvi na báze troch dištriktov. Na tento účel a na vytvorenie efektívnych koordináčnych orgánov ECAV na celoslovenskej úrovni je potrebné novelizovať Ústavu ECAV na Slovensku.
- Silnejšie cirkevné zbory, rovnomernejšie rozdelená práca v troch dištriktoch, a ich seniorátoch prirodzene posilní spoluprácu, spolupatričnosť a budovanie jednoty v cirkvi.
- Želáme si ECAV na Slovensku, ktorej zodpovedné orgány dokážu nestranne a objektívne rozhodnúť vo veciach disciplinárnych konaní, v bratskej láske napomenutí a prijatí, pričom si váži názor členov ECAV na Slovensku a rešpektuje ich petičné právo.
- Želáme si, aby celocirkevná tlač a médiá boli názorovo pluralitné, aby poskytovali vyvážený obraz o dianí v cirkvi a o činnosti cirkevných zborov, kde prebieha reálna práca a služba.
- Želáme si, aby sa práca a služba našich cirkevných zborov rozvíjala plnohodnotne vo všetkých oblastiach či je to práca s mládežou, rodinami, ľuďmi v núdzi, diakonická práca, práca s vysokoškolákmi, ekumenická práca, ako aj práca v komunite občanov, kde pôsobí cirkevný zbor.
- Želáme si takú ECAV, ktorá umožní cirkevným zborom, aby intenzívnejšie spolupracovali a napredovali v jednotlivých regiónoch Slovenska tak v oblasti duchovnej, ako aj v oblasti hospodárskej a boli tak samostatnejšie a udržateľnejšie, aj s ohľadom na prebiehajúcu diskusiu o odluke cirkvi od štátu, na ktorej podobe, podmienkach a úrovni odluky je potrebné sa zhodnúť.
- Želáme si modernizáciu a rozvoj cirkevných evanjelických médií, rozvoj a podporu duchovnej a náboženskej literatúry, rozvoj vzdelávania na všetkých stupňoch škôl, podporu duchovných, kultúrnych aktivít a zvýšenú podporu ochrany kultúrneho dedičstva cirkvi a cirkevných zborov.
- Želáme si posilnené cirkevné zbory, senioráty a dištrikty, ktoré budú schopné podporovať a zvyhodňovať prácu farárov a kaplánov v znevýhodnených regiónoch Slovenska.
- Želáme si takú ECAV na Slovensku, ktorá dokáže prostredníctvom rôznorodosti foriem práce cirkevných zborov osloviť aj doteraz pasívnych evanjelikov alebo ich rodinných príslušníkov, ale aj obyvateľov vo svojom okolí, ktorá dokáže vytvoriť zázemie pre deti a mládež, ako aj byť oporou pre ľudí v núdzi, ľudí rôzneho postihnutia a ľudí v rôznych životných situáciách.
- Želáme si takú ECAV na Slovensku, ktorá dokáže prostredníctvom cirkevných zborov, seniorátov a dištriktov podporovať rôznorodé misijné, diakonické, školské, vzdelávacie a sociálne projekty a dokáže vystupovať jednotne i posilňovať vnútornú jednotu cirkvi.
- Chceme autentickú a priateľskú ECAV, milujúcu Hospodina, tak ako aj ľudí, jej členov; chceme cirkev, ktorá vie prejavíť emócie, poskytnúť úsmev a ktorá vie byť duchovnou oporou.
- Želáme si, aby práca, ktorá sa zabezpečuje a rozvíja v cirkevných zboroch, bola požehnaním pre mestá, obce, regióny ako aj komunity obyvateľov, kde pôsobia cirkevné zbory.
- Želáme si, aby autorita biskupa bola prirodzená, nie vynútená, aby biskup dokázal prejavíť lásku, milosrdenstvo, povzbudenie, prijatie a odpustenie, aby predstavoval morálnu autoritu a podporu v duchovnom raste celého dištriktu.
- Sme presvedčení, že evanjelium Ježiša Krista, Božie slovo obsiahnuté v Starej a Novej zmluve, spoločenstvo cirkevného zboru sú jedinými prostriedkami pre obnovu našich životov a plnohodnotného uplatnenia darov a talentov členov a jednotlivých cirkevných zborov ECAV na Slovensku.
- Naším záujmom je obnovenie dôvery a zdravých vzťahov v cirkvi, spravodlivé uplatňovanie práva a ozdravenie vnútorného prostredia našej cirkvi, ktoré je predpokladom pre plnenie jej prvoradého poslania – zvestovať evanjelium slovom aj praktickým činom.

*„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme
dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!*

Rozhovor s Ivanom El'kom, kandidátom na generálneho biskupa ECAV

Počas troch septembrových nediel' sa uskutočnia v ECAV na Slovensku voľby na post generálneho biskupa ECAV, a preto sme požiadali o rozhovor brata Ivana El'ka, farára v CZ ECAV Nitra, konseniora DNS a predsedu Synody ECAV, ktorý postúpil do druhého kola volieb.

Postúpili ste do druhého kola volieb na post generálneho biskupa ECAV. Ako ste tento moment prežívali?

Ak môžem byť osobný, bol to veľmi bizarný deň, pretože som na zasadnutie Generálneho presbyterstva – kde sa zároveň sčítavali hlasy – necestoval z domu, ale z mládežníckeho tábora. Na tábore som mal pribalené kompletne oblečenie na Generálne presbyterstvo a ráno, keď ešte chata spala, som sa vyštafíroval a odišiel. O nejaký čas som sedel na Generálnom presbyterstve, kde sa počítali hlasy, ktoré hovorili, či ja, alebo nie ja, by som mohol byť generálnym biskupom. S atmosférou tábora to bolo tak kontrastné, že som si pripadal ako vo Felliniho filme. Víťazstvo ma samozrejme potešilo, aj keď zatiaľ nič neznamena. Predovšetkým však chcem povedať, že vôbec nemám rád túto atmosféru súťaže v cirkvi. Chápem, že to tak musí byť, ak si má cirkev vybrať spomedzi viacerých kandidátov, ale nemám to rád. Ani besedy a iné typy prezentácie kandidátov.

Generálny biskup ECAV patrí k vrcholným predstaviteľom cirkvi. Reprezentuje cirkev navonok i do vnútra cirkvi. Ako môže generálny biskup prispieť k zlepšeniu kreditu cirkvi v spoločnosti a ako k rozvíjaniu spolupráce v rámci cirkvi?

Pamätám, že keď na vatikánsky balkón vyšiel novozvolený pápež František, komentátor striehol na každé jeho gesto a výraz tváre. Bol nadšený a všetkému dával epochálny význam, ako by sa v tej chvíli menila celá cirkev k lepšiemu, čo bola iba veľká ilúzia. Mediálni mágovia asi vedia, že je to tak; že osobnosť vodcu môže postaviť celé spoločenstvo do iného svetla, aj keď vodca ešte nič neurobil. V tomto rozhovore hovorím o svojich plánoch, ktoré by som chcel spoločne s inými a s Božou pomocou začať uskutočňovať, ak budem zvolený za generálneho biskupa. Dúfam, že oni časom budú reálne meniť samotnú cirkev, a tým aj pohľad na ňu v spoločnosti. Ak sa toto bude diať, budem veľmi rád. Prítom si stále opakujem, že ja som nič. Ja som nič. Ide o spásu ľudských duší, ktoré budú počuť o Kristovi v Evanjelickej cirkvi.

ECAV na Slovensku sa nachádza v zložitom období, ale rovnako to môžeme povedať aj o celej spoločnosti. Je veľa oblastí, ktoré treba posunúť, rozvinúť, obnoviť. Čo môže a má cirkev poskytnúť spoločnosti či komunitě obyvateľov, v ktorej pôsobí?

Naša cirkev nie je jeden homogénny blok, ale skladá sa z vyše troch stoviek cirkevných zborov; od veľkých mestských, až po maličké spoločenstvá na vidieku. My z Nitry chodíme na jesenné zájazdy do rozličných končín cirkvi. Počas víkendů navštívime 5 – 8 zborov. Ak by som mal vy-

hodnotiť to, o čom reálne počujeme rozprávať napríklad v južných seniorátoch cirkvi, tak sú to dve témy: kolobeh starostlivosti o historické budovy a práca s rímskym obyvateľstvom. Niekde pribudnú voľnočasové aktivity pre deti. Niekde jednoduchá diakonia. Áno, sú i zbory, ktoré realizujú aj veľmi dobre premyslené a organizované vyučujúce a misijné programy. Nech už je akokoľvek, základom je získať povedomie, že cirkev tu nie je sama pre seba.

Z evanjelia počujeme, že iba opatrovať hrivnu, aby sa nestratila, nie je postoj dobrých sluhov. Myslím, že aj to najmenšie spoločenstvo môže zodpovedať na otázku, ako niest evanjelium vo svojom prostredí a čím prispieť k životu širšej komunity. Pri menších zboroch bude čoraz jasnejšie to, že motivátorom a realizátorom tohto pohybu smerom von budú musieť byť miestni neordinovaní, lebo mnoho zborov bude zrejme administrovaných.

Obdobie ostatných niekoľko rokov, no najmä mesiacov, ukazuje, že bude potrebné zvoliť iný, vyváženejší prístup v spolupráci cirkevných orgánov na jednotlivých úrovniach riadenia. Niektoré procesy a štruktúry riadenia cirkvi, najmä na vyšších úrovniach bude potrebné zjednodušiť, bude potrebné lepšie komunikovať s verejnosťou. Máte predstavu o prvých krokoch v úrade?

To, čo nás skutočne čaká, zvykne niekedy predstihnúť plány a očakávania. Chcem zodpovedne prebrať úrad. Delimitovať zamestnávateľskú funkciu na dištrikty. Intenzívne komunikovať s dištriktuálnymi predsedníctvami, členmi všetkých výborov a spolupracujúcimi organizáciami, s cieľom vytvoriť jednu navzájom si rozumejúcu, dôverujúcu si a spolupracujúcu sieť. Dôležitý legislatívny cieľ je zrušenie udeľovania súhlasov k voľbám farárov a seniorov, ktorý nemá vieroučnú oporu a diskreditoval sa ako nástroj politikárčenia. Chcel by som začať zbierať podnety na zefektívnenie služby cirkvi, ktoré by mohlo byť zavŕšené programovou konferenciou v priebehu budúceho roka. Synode by som vrátil prvok tematických diskusií v pracovných skupinách. Nadovšetko, chcel by som jasne a bez pochybností naštartovať proces, ktorý bude viesť k schváleniu návrhu efektívnejšej štruktúry cirkvi a k jej skutočnému prevedeniu. To všetko v dobrej viere, že nám v jeseni bude riadne fungovať a plniť si úlohy Synoda (nemáme napr. rozpočet na r. 2018 a treba vykonať veľké množstvo doplnujúcich volieb), generálne presbyterstvo a podobne orgány dištriktov. Ak nebude toto, zažijeme chaos a katastrofu, resp. možno sa nebude dať hovoriť ani o nejakom novom generálnom biskupovi a jeho plánoch.

*„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme
dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!*

Účasť vo voľbách hovorí o poklese záujmu o veci cirkevné a zároveň aj o tom, koľko evanjelikov je nás v skutočnosti. Prekvapili vás tieto čísla a dá sa na tom niečo zmeniť do budúcnosti? Ako môžu v tejto oblasti pomôcť neordinovaní členovia cirkvi?

Nedávno sme v zbore mali voľbami doplniť šiestich presbyterov. Mali sme deväť kandidátov. S tromi sme sa museli rozlúčiť. Náš brat zborový dozorca o tom hovoril aj písal, aké je to dobré, keď je záujem o službu. V kontexte celej cirkvi žiaľ prebieha niečo opačné – citeľný pokles počtu cirkevníkov, ktorých zaujíma voľba vrcholných predstaviteľov cirkvi. V tom puzzle, z ktorého vyšiel tento nízky počet voličov, sa spojili zrejme štyri časti: novodobý jav „relaxačného členstva v cirkvi“ (bohoslužby áno, konventy nie), s únavou a znechutenosťou z konfliktnej situácie, ktorá v posledných mesiacoch či už rokoch v našej cirkvi panuje, reálny pokles členov cirkvi, ktorí boli aktívnymi členmi zborov a voľby a konventy brali ako samozrejmosť a napokon dezorientovanie a zneistenie členov cirkvi, ktoré vytváral Evanjelický posol a anonymný (!), škandálny volebný web na ecav.sk.

Vyučovanie náboženstva, práca s mládežou a rodinami, medzilidská komunikácia v digitálnej dobe/dobe sociálnych sietí, príprava na službu v cirkvi – farárov a laikov, štúdium Biblie, hudobné vzdelávanie, diakonia, zahraničná pomoc a misia, evanjelizácia. Je možné v týchto a ďalších formách práce určiť priority? Prípadne, s akými novými formami práce prichádzate?

Mojou túžbou je, aby všetky tieto oblasti zastrešovali a pracovali v nich naslovovzatí odborníci, ľudia so srdcom služobníkov. Takýchto vďaka Bohu máme! Nesmieme dopustiť, aby sa stali skeptickými, rezignovali a stiahli sa. Aby ich niekto dráždil, znechucoval a urážal. Oni vedia, čo majú robiť, ale potrebujú cítiť porozumenie a podporu, nie prvoplánové podozrievanie a rivalitu. Je jasné, že biskup by mal vedieť skúmať duchov, definovať a držať vieroučné mantinely, triediť a rozoznávať, čo je z dobrého a čo už nie a byť garantom zdravého smerovania cirkvi. Možno prinesie i niečo nové, čo pochádza z jeho skúsenosti. V zásade som však presvedčený, že by mal tvoriť rámec účinkovania pre iných služobníkov, ktorí sa budú s radosťou namáhať a v namáhaní im bol príkladom.

Generálny biskup má byť nielen duchovným pastierom, ale aj partnerom svojich bratov a sestier v službe. Ako chcete obnoviť a rozvíjať toto spoločenstvo oltárnych bratov a sestier? Je možné prehĺbiť záujem mladých ľudí o teologické vzdelanie a ich službu v cirkvi?

Keď som pred voľbami formuloval svoje osobné stanovisko kandidáta, na prvé miesto som položil vzťahy, zmenu atmosféry, ľudskosť, normálnosť, férovosť, dialóg a lásku, ako určujúci zmysel nášho snaženia. Jeden priateľ sa dohodne zasmial, že ako programové východisko je to dosť málo. Stále to všal tak cítim. Odvtedy uplynuli necelé štyri mesiace a oblasť vzťahov je ešte viac otrávená. Ako by to nemalo konca. Myslím, že s biskupom Sabolom a novozvoleným biskupom Hroboňom sme schopní

v jednote nastaviť režim normálnosti a férovosti v jednaní, a že to cirkev pocíti. Kto bude úprimne zmýšľať, ten to rozpozna a pridá sa. Kto bude všetko apriori spochybňovať, bude spôsobovať ďalej chaos a bolesť a bude testom našej lásky a poriadku v cirkvi. Liečenie spôsobených rán nebude krátko záležitosť. Ale mám nádej, že s nastúpenou liečbou vznikne napríklad i ten efekt, že mladým ľuďom, ktorých otravujú naše spory, sú šikovní a zapálení pre Krista, sa bude zdať atraktívnejšie študovať teológiu a slúžiť v cirkvi.

Kandidujete na post generálneho biskupa. Akú máte víziu duchovnej obnovy našej cirkvi? Máme ešte šancu na obnovu vzájomnej úcty, dôvery a realizovanie priamej a transparentnej komunikácie?

V predvolebnej diskusii na Legionárskej som použil dosť expresívne slová o kvalite našich kázni. Stále však verím, že z dobre kázaného Božieho nároku na nás – teda zo zákona a z dobre kázaného Božieho obdarovania nás v Kristovi – teda z evanjelia, môže vzišť veľké požehnanie. Vzácne sú rodiny, ktoré nerezignovali na vlastné formovanie vo viere a na aktívny život v cirkvi. Vzácnym pokladom sú aktívni laici, naši spolupracovníci v misii i v praktickej službe. Vzácne sú všetky aktivity, ktoré podnikajú miestne spoločenstvá, a ktoré majú vieru budujúci či misijný charakter. Vzácne sú všetky, aj netradičné nápady, s ktorými prichádzajú jednotlivci i spoločenstvá, aby ponúkli okoliu evanjelium o Kristovi a priviedli ľudí do cirkvi. Toto je kvas, ktorý môže nakvasiť celé cesto. V unudenej cirkvi, zacyklenej do seba, komunikácia chladne a vzťahy vyhasínajú. V cirkvi spoločne zápasiacej na konkrétnych úlohách sú ľudia čoraz bližšie k sebe. Áno, to zvyšuje i riziko vzájomných nárazov a riešenia rozporov. Ale vedia, že majú cieľ a ten je väčší, ako oni.

A na záver, čo by ste zaželeli našej cirkvi a cirkevným zborom do ďalších rokov?

Moja skúsenosť kresťana a farára je, že mnohé v cirkvi máme pozitívne vo svojich rukách a sme na ťahu. Mnohé sa snažíme ešte nejako lepšie uchopiť a zužitkovať. Ale tie najdôležitejšie veci v rukách nemáme a pravdu povediac im ani nerozumieme. Úprimne priznám, že Božia matematika je pre mňa dosiaľ veľkou záhadou. Nikdy som nerozumel, prečo farár, ktorý je priamo proti mládeži, má živú mládež a farár, ktorý túži pracovať s mladými, ju stále nemá. Iba z časti je pravdivá predstava, že biskup je zbožný cirkevný manažér a technokrat, ktorý prinesie moderné „ako na to“, a razom sa budú diať veci. Sme povinní urobiť všetko, čo je v našich silách, ale ovocie, jeho množstvo a kvalita, to je dar, nie náš produkt. Našej cirkvi a cirkevným zborom želám teda predovšetkým naplnenie Duchom Svätým.

**Redakcia Reformačných listov,
HELP, o.z.**

Foto: Ľubo Bechný

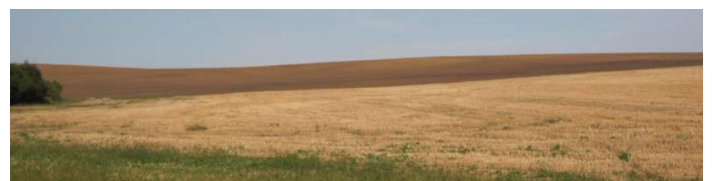

foto: Eva Bachletová

**„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme
dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!**

Rozhovor s Mariánom Kaňuchom, kandidátom na generálneho biskupa ECAV

Počas troch septembrových nedeľ sa uskutočnia v ECAV na Slovensku voľby na post generálneho biskupa ECAV, a preto sme požiadali o rozhovor brata Mariána Kaňucha, farára v CZ ECAV Žilina a seniora Turčianskeho seniorátu, ktorý postúpil do druhého kola volieb.

Postúpili ste do druhého kola volieb na post generálneho biskupa ECAV. Ako ste tento moment prežívali?

Bola to špecifická chvíľa. Ten moment ma zastihol priamo počas obhajoby mojej dizertačnej práce na EBF UK. A tak v jeden deň som dokončil doktorandské štúdium a zároveň postúpil do druhého kola. Pán Boh vie prekvapiť. Zároveň ďakujem všetkým, ktorí mi prejavili dôveru svojimi hlasmi.

Generálny biskup ECAV patrí k vrcholným predstaviteľom cirkvi. Reprezentuje cirkev navonok i do vnútra cirkvi. Ako môže generálny biskup prispieť k zlepšeniu kreditu cirkvi v spoločnosti a ako k rozvíjaniu spolupráce v rámci cirkvi?

Odpoviem možno netradične. Ak si biskup pamätá svoj inštalčný sľub a v bázni pred Pánom Bohom a zvereným ľuďom ho napĺňa, tak jeho služba nadobúda dôveryhodnosť v cirkvi, ale možno na počudovanie aj za jej hranicami. Príjeme si tento sľub: *Sľubujem trojjedinému Pánu Bohu: Otcu, Synu i Duchu Svätému, blahoslavenej a nerozdielnej Trojici Svätej, že úrad generálneho biskupa, ktorý beriem na seba, a všetky povinnosti s ním spojené, budem vykonávať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, ako ma k tomu zaväzuje Božie slovo a ukladá mi Cirkevná ústava. Budem sa verne pridržať čistého slova Božieho, ako je obsiahnuté v Starej i Novej zmluve, a učenia Evanjelickej cirkvi a. v. vyjadreného v Symbolických knihách, podľa neho sa správať vo všetkom svojom konaní. Budem sa starať, aby sa evanjelium Kristovo v celej cirkvi zvestovalo podľa vieroúčnych kníh cirkvi, a tak kresťanský život mohol vzrastať v duchu evanjelia vo všetkých cirkevných zboroch. Všetky ostatné povinnosti generálneho biskupa budem plniť verne a svedomite na slávu Božiu, duchovné vzdelanie Božieho ľudu a na rozširovanie kráľovstva Božieho na zemi. Tak mi pomáhaj trojjediný Boh: Otec, Syn i Duch Svätý, na veky požehnaný. Amen.*

ECAV na Slovensku sa nachádza v zložitom období, ale rovnako to môžeme povedať aj o celej spoločnosti. Je veľa oblastí, ktoré treba posunúť, rozvinúť, obnoviť. Čo môže a má cirkev poskytnúť spoločnosti, či komunitě obyvateľov, v ktorej pôsobí?

Cirkev je pre mňa primárne nositeľkou dobrej správy, ktorou je evanjelium. Naše poslanstvo je tak poslanstvo nádeje. To potrebuje počuť a vidieť jednotlivcov aj spoločnosť. Nie nadarmo nás Pán Ježiš nazval soľou a svetlom. Nie je to však lacná nádej, ale draho kúpená. Dobrú správu cirkev prináša slovami a činmi. Holistická misia je dôležitý rozmer viery. Služba cirkvi v tomto svete sa dotýka všetkých oblastí ľudskej spoločnosti. Kde znie dobrá správa, menia sa ľudské

životy a budúcnosť sa stáva inou. Svetlejšou. Radostnejšou. A kde je nádej a perspektíva oveľa ľahšie sa riešia aj zložité témy, ktorým čelíme, či v cirkvi, alebo v spoločnosti.

Obdobie ostatných niekoľko rokov, no najmä mesiacov, ukazuje, že bude potrebné zvoliť iný, vyváženejší prístup v spolupráci cirkevných orgánov na jednotlivých úrovniach riadenia. Niektoré procesy a štruktúry riadenia cirkvi, najmä na vyšších úrovniach bude potrebné zjednodušiť, bude potrebné lepšie komunikovať s verejnosťou. Máte predstavu o prvých krokoch v úrade?

Mojím zámerom je spúšťať prostredníctvom kompetentných cirkevných grémií potrebné diskusie. Aby znovu primárne témy boli primárnymi a sekundárne ostali sekundárnymi. A nie naopak. Prajem si, aby sme nanovo spoločne pomenovali oblasti, ktoré vidíme ako bolestivé, kritické, či potrebné reformovať. Mnohí to vnímame, že nanovo sa potrebujeme vo svetle evanjelia, nášho vyznania a reformačnej tradície pýtať na napĺňanie misijného poslania cirkvi, ktoré sa deje skrze bohoslužobnú, liturgickú, pastorálnu či diakonickú prax cirkvi. Potrebujeme sa pýtať, ako sa majú správať cirkevné médiá, tlač v súčasnosti. Cirkev sa nachádza na križovatke a je veľmi dôležité, akou cestou sa vyberieme. Verím, že spoločnou rozumnou, vecnou a inteligentnou diskusiou, spojenou s modlitbami budeme viac a viac rozlišovať Boží zámer s Evanjelicou cirkvou v 21. storočí v našej krásnej a požehanej krajine. Veľmi sa na to už teším.

Účasť vo voľbách hovorí o poklese záujmu o veci cirkevné a zároveň aj o tom, koľko evanjelikov je nás v skutočnosti. Prekvapili vás tieto čísla a dá sa tom niečo zmeniť do budúcnosti? Ako môžu v tejto oblasti pomôcť neordinovaní členovia cirkvi?

Účasť ma trochu prekvapila, ale v súčasnej situácii som predpokladal, že to takto bude. Je to realita. Počty členov našej cirkvi v princípe od rozšírenia reformácie postupne klesajú. Trend je zjavný. Štatistiky nepustia. A žiaľ svojím (ne)konaním dnes tomu napomáhame. Na druhej strane sú však viaceré cirkevné zbory, či iné COJ, kde sa píše aj iný príbeh, ako len príbeh úpadku. Mali by sme sa ich pýtať, čo sa u nich deje, aké formy práce rozvíjajú, ako budujú vzťahy medzi členmi cirkevného zboru, ako napĺňajú poslanie cirkvi vo svetle evanjelickej, biblickej spirituality atď. Dielo, ktoré sa koná v jednotlivých cirkevných zboroch môže byť nápo-

„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme
dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!“

mocné pri obnove celej cirkvi. A platí tiež, kde je služba rozumne rozdelená medzi ordinovaných a neordinovaných, tam cirkev viac prosperuje. Neordinovaní sú nesmierne dôležitou súčasťou cirkvi.

Vyučovanie náboženstva, práca s mládežou a rodinami, medzilidská komunikácia v digitálnej dobe / dobe sociálnych sietí, príprava na službu v cirkvi – farárov a laikov, štúdium Biblie, hudobné vzdelávanie, diakonia, zahraničná pomoc a misia, evanjelizácia. Je možné v týchto a ďalších formách práce určiť priority? Prípadne, s akými novými formami práce prichádzate?

Pri každej diskusii by sme sa mali pýtať, čo v cirkvi Krista prináša! Službu v cirkvi máme podriadiť misijnému vyslaniu, ktorému sa cirkvi dostali v záverečných slovách Pána Ježiša napr. Mt 28, 19 – 20, či Sk 1, 8. To pomáha nastaviť správne priority. Každopádne súčasná bohoslužobná a liturgická prax si pýta diskusiu. Podpora školstva a sociálnej-diakonickej služby je určite kľúčová. Práca s mládežou je nesmierne dôležitá pre zdravú budúcnosť našej cirkvi. Potrebujeme pripravovať na službu zvlášť neordinovaných, a nie len pripravovať, ale im aj reálne vytvárať príležitosti na aktívne zapájanie sa darmi, ktorými ich Pán cirkvi vystrojil. Kňaz Rainero Cantalamessa píšuci o štyroch fázach misijnej činnosti v histórii cirkvi, správne rozpoznáva súčasnú štvrtú fázu, ktorej základom sú neordinovaní členovia cirkvi.

Generálny biskup má byť nielen duchovným pastierom, ale aj partnerom svojich bratov a sestier v službe. Ako chcete obnoviť a rozvíjať toto spoločenstvo oltárnych bratov a sestier? Je možné prehĺbiť záujem mladých ľudí o teologické vzdelanie a ich službu v cirkvi?

Myslím, že dôležité je, aby biskup podporoval pravidelné stretávanie duchovných pastierov, ale s témami, ktorými oni žijú a potrebujú o nich diskutovať práve v súčasnej dobe. Je tiež dôležité, aby mal rovnaký prístup ku všetkým, aby si nevytváral iba skupinky svojich obľúbencov, ale nakoľko je možné, aby každý vnímal, že biskup je aj jeho biskupom. Potrebuje im načúvať, byť tým, za ktorým môžu prísť bez obáv, práve naopak s vierou, že nájdu láskavé pochopenie a porozumenie vo svojich životných situáciách.

Biskup sa má tešiť z darov svojich oltárnych spolubratov a spolusestier. Má ich podporovať v misijnom snažení na miestach, kde pôsobia. Tešiť sa z kreatívnych spôsobov práce. Dôverujúc im. Poďakujúc im. Biskup má s nimi aj plakať, ak treba. Súcitiť. Aj napomenúť, ale s láskou a spravodlivo. Kde sa na pôde cirkvi dobre, čestne a spravodlivo koná, tam sa radostne a slobodne žije. Tam ľudia chcú prísť a slúžiť. Ak takáto „klíma“ bude v cirkvi, nebojím sa ani o teologickú fakultu. Ani o mladých ľudí ochotných v cirkvi slúžiť.

Kandidujete na post generálneho biskupa. Akú máte víziu duchovnej obnovy našej cirkvi? Máme ešte šancu na obnovu vzájomnej úcty, dôvery a realizovanie priamej a transparentnej komunikácie?

Ak by som nemal nádej na obnovu, nešiel by som do tejto voľby. Ja verím, že s Božou pomocou nás ešte čakajú vzácne dni. Cirkev zažije mnoho požehnaní. Pán Boh dáva druhé šance. Každý deň nášho života je šancou pre nás na zmenu,

uzdravenie a nádej. A to platí nie len pre človeka, ale aj pre cirkev. Je doba milosti, aj cirkev má šancu. Začať však budeme musieť všetci od seba. Vráťane biskupa.

Vidím tak cirkev, ktorá je misijná, inkarnačná, kontextuálna, pastorálna, liturgická, sviatostná, organická, slúžiaca všetkými všetkým, radostná, pohostinná, otvorená, láskavá, prorocká a obnovujúca sa vo svetle evanjelia.

A na záver, čo by ste zaželeli našej cirkvi a cirkevným zborom do ďalších rokov?

Pred niekoľkými rokmi som čítal knihu venovanú obnove cirkvi. Zaujala ma jej nosná myšlienka, a to: Aby cirkev bola cirkvou. To je moje motto aj prianie pre cirkev, aby naša cirkev vždy konala ako nevesta Kristova. A nech každý veriaci človek nezabúda na to, že je primárne nasledovník a učeník Ježiša Krista. Ak sa toto bude diať, tak aj cirkev bude viac a viac odrážať Krista v tomto svete. S týmto uchopením nás čaká dobrá budúcnosť. Verím, že sa jej spoločne dožijeme.

**Redakcia Reformačných listov,
HELP, o.z.**

Foto: Ľubo Bechný

**„PRED SVITOM VSTÁVAM; VOLÁM O POMOC;
A DÚFAM V TVOJE SLOVO.“**

Žalm 119, 147

Milí bratia a sestry,
požívame vás, pridajte sa ku nám a zotrávajme v modlitebnej reži za našu cirkev. V modlitebnej reži pokračujeme každý deň v ranných hodinách medzi 6:00 – 8:00, na 5 – 10 minút sa stíšime k prečítaniu si Božieho Slova a k vlastnej modlitbe.

Pane a Bože náš, ktorý si veľký vo svojej láske a milosti, v pokore srdca vyznávame pred Tebou a pred svojimi blíznymi, že sme v ťažkých chvíľach nášho národa ako jednotlivci i cirkev zlyhávali.

Stratili sme odvahu postaviť sa na stranu trpiacich a prenasledovaných, nechali sme sa zastrašiť mocnými tohto sveta a mlčali sme, keď sme mali svoj hlas pozdvihnúť proti krivdám a nespravodlivosti. Odpusť nám, prosíme, naše zlyhanie a zmocni nás Duchom Svätým, aby sme boli vernými Kristovými nasledovníkmi. Buď nám milostivý, keď sa pred Tebou koríme, a keď chceme žiť medzi sebou v láske a Tebe na slávu na veky vekov. Amen.

(Kolekta – odznela na Službách Božích Zmierenia 16. 9. 2018)

**„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme
dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!”**

Reformačné listy č. 28; 23. 9. 2018

DEŇ ZMIERENIA

POPRAD/16. september 2018

Symbolicky v Poprade – v meste, odkiaľ zo železničnej stanice odišiel prvý transport židovských žien a dievčat do koncentračných táborov – sa konal Deň zmierenia, tohtoročný Deň Východného dištriktu Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku. Viac ako 2 500 účastníkov myslelo na pohnuté „osmičkové“ roky 1938 a 1968, najmä na prenasledovanie židovských obyvateľov a obete komunistického režimu. Už kedysi biskup Vladimír Pavel Čobrda, väznený fašistami aj komunistami, mal vo svojom programe potrebu ospravedlnenia sa všetkým obetiam holokaustu, ale februárové udalosti 1948 mu jeho snahy prekazili. Jeho sen čiastočne naplnil Deň zmierenia v nedeľu, 16. septembra 2018, v športovej hale Aréna Poprad.

Primátor mesta Poprad Jozef Švagerko je vďačný za to, že Dištriktuálny deň práve z Popradu vyslal historické posolstvo: „Žijeme dobu, z ktorej sa vytráca ľudskosť a bezprostrednosť. Deň zmierenia je dňom, kedy by sme mali byť pripravení zasťaviť sa – pozrieť sa zoči-voči ľuďom, situáciám či udalostiam a zaujať postoj. Mali by sme byť pripravení priznať chyby, poprosiť o zmierenie a odpustenie“.

Má zmysel prehodnocovať skutky, ktoré sa udiali v 20. storočí a nemáme na nich osobný podiel? Biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol je presvedčený, že je to dôležité, pretože podobné myslenie, žiaľ, rezonuje aj dnes: „...aj keď nemáme naoko nič spoločné s hriechmi otcov v minulosti, predsa aj u nás sa musí zmeniť myslenie, aby sme chybu otcov viacej neopakovali. Aj keď väčšina v našej spoločnosti nepatrí k tým, čo posielali židovských spoluobčanov do plynu, predsa je zarážajúce, že aj v súčasnosti sa nájdu ľudia, ktorí popierajú holokaust, strhávajú veľký sedemramenný svietnik (Chanuku) pred synagógou v Košiciach a vykrikujú antisemitské heslá. Taktiež sa môžem hrdiť, že nie som ŠTB-ák, ale ich praktiky hravo používam k ohováraniu iných i v sebaapresadzovaní v práci. Nepoznáme také praktiky v spoločnosti, ba i v cirkvi aj dnes? Minulosť sa nás týka. Je v nás, participujeme na nej. Preto, ak chceme meniť svet, musíme sa zmeniť sami“.

Spovedi a prisluhovaníu sviatosti Večere Pánovej predchádzalo tzv. **Stretnutie pri kríži**. Predstavitelia evanjelických duchovných prečítali **Spoločné vyhlásenie**, ktoré pre Deň zmierenia pripravil renomovaný historik a bibliograf Miloš Kovačka. Vyhlásenie je vyjadrením vďačnosti, ale aj pokánia za krivdy spôsobené obetiam totalitných režimov. Keď odzneli jednotlivé pasáže, nasledoval symbolický akt ich uloženia pod Kristov kríž spolu s bielymi kameňmi – symbolmi ťarchy viny a prežitej bolesti.

Na adresu židovským spoluobčanov, ktorí boli zo Slovenska deportovaní z viac ako dvoch tretín, Vyhlásenie uvádza: „Sme presvedčení, že toto všetko sa nemalo stať, poškodilo to nielen naše meno, naše svedomie, ale sťažilo to hlavne, čo je naším poslaním – a to je kresťanstvo pevné v nasledovaní Pána Ježiša Krista v láske k ľuďom a všetkým sveta národom. Prijmite, prosíme, vážení židovskí spoluobčania, slovo ospravedlnenia a ruku zmierenia. Vyznávame a sme presvedčení, že niečo podobné sa z našej evanjelickej strany viac nestane. Veríme, že naše vzťahy budú budované a rozvíjané v úcte, podľa slov Písma v Desatore, ktoré vám i nám zakazuje vraždiť, krivo svedčiť a siahnuť na dom či majetok svojich blížnych. Šalom! Pokoj vám i nám, židovskí priatelia, starší bratia a sestry vo viere!“.

Podpredseda Ústredného zväzu židovskej náboženskej obce Richard Duda chcel svojou prítomnosťou na Dni zmierenia vyjadriť vďaku za tento prejav ľudskosti: „Výzva na zmierenie prichádza vo viac než symbolickom období – medzi dvoma najväčšími židovskými sviatkami, medzi Novým rokom a Dňom zmierenia, Jom Kippur. Je to obdobie, kedy sa každý príslušník židovského národa snaží o sebareflexiu, premýšľa nad vlastnými chybami, pomýlenými krokmi, prešľapmi a žiada bližného o odpustenie. Je to očistný proces, ktoré-

„Povedz trom svojim sestrám a bratom, že potrebujeme dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!“

ho výsledkom je čistá myseľ jednotlivca. Lepšia spoločnosť, krajší svet ... Výzvu na zmierenie z úst predstaviteľov evanjelickej cirkvi si nesmierne vážime, lebo cítime, že sme členmi jednej rodiny – rodiny slušných ľudí. Vaše gesto je o to cennejšie, že nie je doplnené o spojku „ale“, teda sa nesnažíte o relativizáciu dejinných udalostí, či ich zľahčovanie. Aj vďaka vám dá slovenský národ jedného dňa hrubú čiaru za temným obdobím, ktorým prešiel a zaradí sa medzi sebavedomé moderné a uznávané európske národy“.

K iniciátorom myšlienky Dňa zmierenia a vzácnym hosťom patrilo aj **reverend Dušan Tóth**, evanjelický farár, bývalý redaktor Slovenského rozhlasu, ktorý v roku 1968 s rodinou emigroval do Kanady. V kontakte so Slovenskom zostal prostredníctvom rozhlasového vysielania Slobodná Európa, za čo ho vtedajšia politická vrchnosť odsúdila na desať rokov väzenia v neprítomnosti a odobratie štátneho občianstva za údajnú provokáciu a snahu zvrátiť pokojné budovanie socializmu. „Vyškrtli nás z národa, no dnes nás už vyškrtnúť nemôžu. Lebo ak my budeme mlčať, kamene budú hovoriť a nevinné obeť nás budú žalovať zo zbabelosti, že sme sa nedokázali postaviť na stranu

pravdy a spravodlivosti, aj v mene tých, ktorí už hovoriť nemôžu,“ uviedol v príhovore reverend Tóth.

Príbeh rodiny Tóthových, ako aj osudy ďalších rodín, ktoré emigrovali po vstupe vojsk Varšavskej zmluvy z ČSSR, v týchto dňoch ožívajú na doskách bratislavského divadla GUaGU pod názvom Horúce leto '68, so Zuzanou Krónarovou v hlavnej úlohe.

Pozvanie na Deň zmierenia prijali aj ďalší hostia: Ján Hroboň – novozvolený biskup Západného dištriktu, Stanislav Pientak – emeritný biskup Sliezskej cirkvi evanjelickej, Dr. Pál Lackner – emeritný vojenský biskup maďarskej evanjelickej cirkvi a Igor Mišina – emeritný biskup Východného dištriktu ECAV.

Liturgiu na bohoslužbách hudobne sprevádzala KVD – **Kapela Východného dištriktu**. Ich súčasťou bolo požehnanie detí, spoveď a prisluhovanie sviatosti Večere Pánovej s hudobnými vstupmi **Celoslovenského ekumenického speváckeho zboru a komorného orchestra pod vedením Ewalda Danela**.

„**Rozpomeň sa a pamätaj**“ – výzva, v duchu ktorej sa niesol popoludňajší program Dištriktuálneho dňa. Zaznelo päť silných svedectiev, rozdelených do dvoch blokov – prvý sa týkal perzekúcií a holokaustu za 2. svetovej vojny, druhý prenasledovania cirkvi za komunizmus. Na DD v Poprade sa osobne zúčastnila **Emília Dérerová**, dcéra evanjelického farára Júliusa Dérera, ktorý v sirotinci a internátnej škole v Modre za vojny ukrýval židovské deti. **Judita Prokopyová rod. Lichtensteinová** (88), ktorá sa narodila v židovskej rodine, pred deportáciou zachránilo vysoké výkupné a neskôr úkryt v bunkri v Slovenskom raji. Etnografka a publicistka **Daniela Hroncová-Faklová** oživila spomienky na svojho starého otca, ktorý za nezištnú pomoc Židom zomrel v nemeckom koncentračnom tábore. Dojímavé svedectvo o svojom otcovi

evanjelickom farárovi Samuelovi Velebnom – vzatom do Tábora nútených prác, neskôr odsúdenom a väznenom pre slovo Božie – prezentoval jeho syn **Samuel Velebný**. Blok osobných príbehov uzavrel **Ľubor Dlháň**, syn evanjelického farára Štefana Dlháňa – komunisti ho prenasledovali a odňali mu štátny súhlas k výkonu duchovnej služby. Jednotlivým príbehom predchádzali krátke historické exkurzy k obdobiu nacizmu a komunizmu s dopadom na život cirkvi.

Atmosféru umocnili hudobné vstupy Celoslovenského ekumenického speváckeho zboru pod vedením dirigenta Ewalda Danela a komorného orchestra. Program moderovala redaktorka RTVS Dagmar Mozolová, ktorá za rozhlasovú reláciu Encyklopédia spravodlivých získala prestížne ocenenie „Krištáľové krídlo“. V závere Viola Fronková, bývala tajomníčka prvého porevolučného evanjelického generálneho biskupa, väzneného komunistami – Pavla Uhorskaja – prezentovala druhú časť knihy **Cirkev v útlaku**, ktorá je pripravená do tlače. V závere zaznela pieseň Smieť žiť pre Krista, hymna tajnej podzemnej evanjelickej cirkvi.

Deň zmierenia tak naplnil svoje zámery, pre ktorý bol zorganizovaný, a ktoré na jeho začiatku pomenoval Peter Mihoč, tajomník biskupa Východného dištriktu: „*Tento deň chce byť priestorom na vyslovenie vďačnosti voči Bohu*“

„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!“

a všetkým, ktorých svedomie neostalo v bezvedomí vo chvíľach prenasledovania nevinných, a to tak totalitou nacizmu ako aj komunizmu. S vďačnosťou myslíme aj na tých, ktorí za komunizmu neohli svoje svedomie pred tlakom štátnej moci, ale svojimi postojmi si dokázali ubrániť vnútornú slobodu“.

-emi-

Foto: Ľubo Bechný

Prinášame, milí bratia a sestry, pôvodný text príhovoru brata reverenda Dušana Totha, ktorý bol v RTVS odvysielaný z časových dôvodov v skrátenej verzii.

***Vážení účastníci Dištriktuálnych dní,
milí spoluoltárni bratia a sestry,***

je mi ctou, že vás môžem pozdraviť z tohto miesta.

Som Slovak a evanjelický farár, ktorý žije už 50 rokov zahraničí. Aj napriek tomu pol storočiu sa cítim byť súčasťou cirkvi, v ktorej som bol pokrstený, konfirmovaný, v ktorej som vyštudoval teológiu, no nebol vysvätený. Nemohol som, lebo som odmietol spoluprácu s tými, ktorí chceli cirkev umlčať. Pochopil som sa však, že ma Pán Boh poslal do zahraničia, aby som nemlčal. Nedeľu, čo nedeľu som sa vám prihovárať zvestou evanjelia prostredníctvom Rádia Slobodná Európa, aby som vás posilňoval a uisťoval, že nie ste sami, že na vás myslíme a za vás sa modlíme. Za to ma vtedajšia politická vrchnosť odsúdila na 10 rokov väzenia

v neprítomnosti a po roku nám spolu s manželkou odňali občianstvo za provokáciu a snahy zvrátiť pokojné budovanie socializmu. Vyškrtli nás z národa.

Dnes nás však už nikto nemôže vyškrtnúť a prinútiť mlčať, lebo ak my budeme mlčať, kamene budú hovoriť a nevinné obeť nás budú žalovať zo zbabelosti, že sme sa nedokázali postaviť na stranu pravdy a spravodlivosti aj v mene tých, ktorí už hovoriť nemôžu.

A tak tu stojím, aby som si uctil pamiatku a žiadal o odpustenie od nevinných obetí našich židovských bratov, ktorých sme dovolili vyviezť do koncentračných táborov, na ktorých utrpení a smrti sa mnohí naši spoluobčania hanebne podieľali. Ich bolesť najlepšie pochopíme, ak sa započúvame do dialógu, ktorý napísal básnik Milan Richter:

- Kam pán inžinier, kam, na hroby?

- Na hroby, pán sused. Máme tam mamičku, aj brat mi tam leží a ženina neter, vlni sme ju pochovali, sedemnášť mala, vraj leukémia. A vy, pán sused?

- Domov. Rýchle sa teraz stmieva. A ja najradšej doma ...

- Na hroboch ste už boli?

- Nemám hroby. Žena mi ušla, dávno, ako ráčite vedieť, synovia ešte žijú, ale až v Kanade, veru v Kanade. Nemám hroby.

- A mamička, otecko, bratia, starí rodičia, kde vám tí ležia?

- V osvienčimskom vzduchu, tam, vo vzduchu ležia.

Stojím tu ako svedok bolesti stoviek spoluobčanov, ktorí trpeli za svoju vieru počas komunistického diktatúry, množstva kňazov, ktorí plnili väznice a ešte väčšieho množstva bohabojných služobníkov cirkvi, ktorí nemohli vykonávať službu, do ktorej sa cítili Hospodinom povolaní.

Zároveň tu stojím aj ako obeť neľudského komunistického režimu a prosím o odpustenie našich židovských bratov a obeť komunizmu. Prosím milostivého a láskavého Boha aj v mene tých, ktorí sa zapredali, ktorí zradili princípy našej viery a svoju vinu si priznávajú.

Dnes sa ľudským nedokonalým spôsobom snažíme vyrovnáť s hroznou minulosťou. Verím však, že bez úprimného priznania si viny a vrúcnej prosby o odpustenie nemôžeme začať proces uzdravovania a obrody cirkvi.

Tento vzácny čin Služieb Božích Zmierenia je akýmsi hraničným kameňom úprimného ospravedlnenia za spáchané krivdy minulosti, o čom brilantne hovorí dnešné vyhlásenie.

Ďakujem vám, že ste prijali túto myšlienku, ďakujem všetkým, ktorí sa aktívne podieľate na tomto podujatí a nakoniec, ďakujem za to, že ste mi dali možnosť vás pozdraviť.

***V Jeho službe Dušan Tóth, reverend,
Poprad 16. 9. 2018, Služby Božie Zmierenia***

***„Povedz trom svojim sestrám a bratom, že potrebujeme
dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!***

REFORMAČNÉ OKIENKO

Väzenie

Situácia: sedíš vo väzení, ktoré je prísne strážené, bachari na teba neustále tlačia, ostatní väzni ťa šikanujú. Náhle, jedného dňa sa otvoria dvere cely, nikde nikoho, žiadny dozorca, či iný väzeň. Len ty a otvorené dvere. Vyzrieš opatrne von, a vidíš, že aj ďalšie dvere sú otvorené, aj hlavná brána a nikde naokolo ani človečik. Čo urobíš? Uveríš, že si slobodná/ý? Že môžeš ísť von? Že to nie je len finta, aby ťa chytili, zbili, a naparili ti ešte väčší trest? Že sa vlastne s tebou len niekto kruto zahráva a aj tak ťa oklame? Pretože už máš také skúsenosti.

Bojíš sa. Si už vo väzení tak dlho, že nič iné nepoznáš a zo všetkého ostatného máš strach. To ale nie je všetko. Pri dverách väzenia stojí niekto, kto na teba volá, že je všetko v poriadku, že to nie je sen ani klamstvo.

Vieme, že máme právo na slobodu? Ale naozajstnú – žiadne náboženské kliše. Slobodu od poviazaní, zranení, hriechov, ublížení, závislosti ... Dokážeme veriť slovám apoštola Pavla: „*Kristus nás oslobodil k slobode. Stojte teda a nedajte sa zapriať zase do jarma otroctva!*“ Gal 5, 1. A to sa dá vybudovať a dosiahnuť iba vo vzťahu – osobnom, blízkom a hlbokom vzťahu s Pánom Ježišom Kristom.

Ako je to s nami? Uspokojili sme sa s „kultúrnym kresťanstvom?“ S náboženstvom – formy, obrady, liturgie, bohoslužby, predpisy a **odmietli sme vzťah**. Nejako sme si zvykli. Možno ani nič iné nepoznáme.

Voláme o pomoc z väzení našich duší? Či sme už rezignovali? Tie dvere sú otvorené, alebo je tu niekto, kto ich má moc otvoriť, nech už „sedíme kvôli čomukoľvek“ – Pán Ježiš povedal: „*Ja som dvere“ a „Moje ovce počujú môj hlas. Ja som dvere. Keď cezo mňa vojde niekto, bude spasený; vojde i vyjde a nájde pastvu. Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a hubil; a ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere!*“ J 10, 8 – 10. Preto sa pýtam seba aj vás: čomu a komu sme vlastne uverili?

Lebo či sa nám to páči, alebo nie, stane sa nám podľa našej viery. Boh je láska, je milujúci a odpúšťajúci – je nám to nanič, ak tomu neuveríme – bude to pre nás len informácia bez úžitku! Môžeme vidieť dvere väzenia otvorené dokorán, ale neveríme, že sa to týka aj nás. Alebo sme uverili ľžiam, že je s nami všetko v poriadku, že Boh vlastne viac potrebuje nás ako my Jeho, že s nami musí byť spokojný.

Koľkým klamstvám sme vlastne uverili o Bohu a o sebe? S čím zrástlo naše srdce? Modlíš sa, bojuješ so svojimi démonmi, svojimi zlyhaniami, svojimi putami, otročíš svojim žiadostiam – a Boh tvoje modlitby už dávno vypočul, ale ty si stále na tom istom mieste.

Podme ku konkrétnym príkladom: Čo ťa drží vo väzení, čo drží v putách tvoju dušu – resp. akým klamstvám miesto Božej pravdy veríš:

- 1. Ak bol otec neprítomný, pasívny alebo závislý ...** Uveril si, že Boh Otec tu nie je pre mňa, nemôžem s nim rátať, nepomôže mi, keď to budem potrebovať, musím sa spoľahnúť len na seba.
- 2. Kto zažíval konflikty medzi rodičmi a odmietnutie,** napr. keď rodič odišiel v hneve z domu ... Uveril si, že musíš byť dobrý, aby ťa neopustili, musíš iným vždy vyhovieť – necháš sa manipulovať.
- 3. Ak napr. niekto vyrástol v mentalite nedostatku** a neboli naplnené potreby zabezpečenia, jednoducho mu nedopriali ... Uveril si, že Boh Otec ku tebe nie je štedrý, komfort, slasť si zabezpečíš sám.
- 4. Niekto, kto vyrastal v prostredí kontroly a manipulácie ...** Uveril si ľži, že Pána Boha nemôžeš pustiť do všetkých oblastí svojho života, pretože ťa ovládne a zoberie, čo máš rád. Neodovzdáš sa mu. Nedovolíš nikomu a ničomu, aby ti vládol. Ty budeš vládnuť a kontrolovať.
- 5. Niekto kto vyrastal v atmosfére obviňovania, hanby, odsúdenia ...** Uveril si ľži, že pre Boha si neprijateľný, musíš sa veľmi snažiť a podať výkon, aby ťa prijal. Si taký špinavý, že toto a toto ti nemôže byť odpustené.
- 6. Niekto, kto žil v atmosfére neodpustenia a obviňovania ...** Uveril si klamstvu, že Boh ti síce odpustil, ale ty si nemôžeš odpustiť.
- 7. Niekto, kto žil v neprijatí alebo odmietnutí ...** Uveril si ľži, že si škaredý, tučná, neschopná, zlá, bezcenná. Som sám, lebo si nič iné nezaslúžim. *Alebo vážne klamstvá typu: nemám miesto na tomto svete, na čo žijem? Depresia, úzkosť, iracionálny strach.*

Ak sedíš vo väzení, nech už si tam kvôli čomukoľvek, aká je teraz pravda o tebe, ktorú ti hovorí tvoj Spasiteľ, tvoj Boh a Pán. Vieš zo srdca a s radosťou povedať, že si milovaný, prijatý, vykúpený, posadený v nebesiach, obmytý krvou svätého Baránka, že si pre Pána taký vzácny, že dal kvôli tebe svojho Syna? Že je to o tebe večná pravda, na ktorej môžeš postaviť svoj život.

Stane sa ti podľa tvojej viery.

Dovolíš mi, aby som ťa z tej cely v mene Ježiš vyťahol von? Máš na to odvalu, konečne vykročiť do slobody? Iba Boh ti môže dať srdce slobodného. Poď teraz pred Pána s vierou v modlitbe, Duch Svätý ťa povedie – „*Pane Ježiši ďakujem, že si otvoril aj dvere môjho väzenia, ďakujem, že lámeš všetky moje putá, vezmi ma prosím za ruku a vyveď ma z väzenia mojej duše von. Dôverujem Ti, že máš aj konkrétne pre mňa slobodu, uzdravenie. Naplň ma Duchom Svätým. Amen.*“

Stano Kocka

„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!

NOVINKY PRE PRÁCU S DEŤMI A DORASTOM

Na začiatku nového školského roka ponúkame nový pracovný materiál pre prácu s deťmi a dorastom vo vašich cirkevných zboroch. Materiál vznikol v spolupráci s nemeckým vydavateľstvom Diakonische Mutterhaus in Aidlingen. „**Ježiš - Priateľ ako nikto iný**“ - to je nosná téma celej publikácie, ktorá približuje životné príbehy rôznych ľudí, ktorí stretli na ceste života skutočného Priateľa. „Verný priateľ je ako silný ochranca; kto ho nájde, získa veľký poklad“. **Materiál pozostáva z dvoch častí: Príručka pre vedúceho ponúka nasledujúce pomôcky ku príprave témy:** Hlavnú myšlienku s príslušným biblickým príbehom.

V skratke navrhnuté hlavné body stretnutia detí a hlavné body stretnutia mladých umožňujú rýchlu orientáciu medzi ponúknutými aktivitami (napríklad Príbeh, Pracujeme s Bibliou a iné). Nasleduje podrobný Priebeh stretnutia, diferencovaný pre deti a pre mládež. Vysvetlivky k textu s čiastočným výberom podrobných informácií o pozadí textu uzatvárajú celé spracovanie. Sú určené pre tých, ktorí sa zaujímajú o tému hlbšie.

A tohto roku prinášame novinku v podobe:

Pracovný zošit – Zápisník priateľstva (62 strán) pre deti, ktorý pozostáva z textov príbehov, z názorných pantomimických obrázkov, z čistých listov na poznámky, tajničiek a biblických výrokov na zapamätanie a pracovných listov. Zápisník je možné zakúpiť každému dieťaťu, ktoré navštevuje DSB.

Každá lekcija v materiáli je vypracovaná pre dve vekové kategórie – deti a dorast, samozrejme s odlišným obsahom a aktivitami. Publikácia chce napomôcť misijnej práci v týchto oblastiach, preto Vám ju vrelo odporúčame.

Dňa 22. 9. 2018 bude materiál v rámci konferencie pre pracovníkov s deťmi a dorastom v Prešove predstavený a sprístupnený k predaju pre záujemcov.

Materiál je možné objednať na [adrese: tajomnik@vdecav.sk](mailto:tajomnik@vdecav.sk), 0918828379, 0517722515. **Cena - Príručka pre vedúceho - 10€/1ks; Cena - Pracovný zošit - Zápisník priateľstva pre deti - 3€/1ks.**

Budeme radi, ak na konferenciu povzbudíte svojich spolupracovníkov s deťmi, či dorastom.

Peter Mihoč, námestný farár na mieste tajomníka biskupa VD

Z rokovania

Generálneho presbyterstva

Na zasadnutí Generálneho presbyterstva ECAV v utorok, 11. 9. 2018, boli prijaté nasledovné uznesenia:

Generálne presbyterstvo ECAV:

- sa dištancuje** od pokusov Predsedníctva ECAV o zastavenie volieb generálneho biskupa,
- odmieta** pokusy o diskreditáciu kandidátov na funkciu generálneho biskupa zo strany EPST,
- konštatuje**, že voľby generálneho biskupa ECAV neboli výrokom žiadneho súdu pozastavené,
- žiada** Predsedníctva cz, aby zabezpečili pokračovanie volieb v súlade s harmonogramom, ktoré schválilo generálne presbyterstvo ECAV.

Redakcia RL

OZNAM

Na uvedených internetových stránkach si môžete pozrieť Služby Božie Zmierenia odvysielané na Dvojke dňa 16.9.2018 z Popradu a tiež popoludňajší program Dištriktuálneho dňa VD, ktorý sa niesol v duchu slov: Rozpomeň sa a pamätaj.

<https://www.rtvsk.sk/televizia/archiv/13025/167208#0>

<https://www.youtube.com/watch?v=eEmNv5ir4Wc>

? Čo robiť, ak si cirkevný zbor želá voľby uskutočniť, ale predsedníctvo (jeden z jeho členov) bráni tomu a marí priebeh volieb?

Cirkevno-právne predpisy hovoria, že ak sa predsedníctvo organizačnej jednotky nedohodne na zvolaní zasadnutia orgánu, má toto právo člen predsedníctva, ktorý žiada zasadnutie zvolať.

Treba tiež pripomenúť, že zo zákona tiež vyplýva, že ak sa v zbore, dohodnú farár s dozorcom, že konvent nezvolajú, má právo zvolať ho predsedníctvo seniorátu.

Cirkevný zákon č. 15/1994 o rokovacom poriadku § 2

(1) Zasadnutia cirkevných orgánov zvoláva:

a) ak je na čele predseda - predseda alebo jeho zástupca

b) ak je na čele predsedníctvo - predsedníctvo

(2) Ak predseda alebo predsedníctvo zasadnutie nezvolajú, hoci boli povinní tak urobiť, prechádza táto právomoc na predsedníctvo orgánu vyššieho stupňa, ktoré podľa potreby zasadnutiu aj predsedá.

Ak sa v prípade paritného predsedníctva spolupredsedovia nedohodnú na zvolaní zasadnutia, má toto právo člen predsedníctva, ktorý žiada zasadnutie zvolať.

Redakcia RL

„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!

PODPORTE, PROSÍME, NAŠE ÚSILIE ZA OBNOVU CIRKVI – FINANČNE A MODLITEBNE!

Hnutie evanjelických laických pracovníkov, o. z. je dobrovoľné združenie neordinovaných pracovníkov a členov Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku (ECAV). Vzniklo v roku 2013 pod pôvodným názvom Evanjelická jednota. **Poslaním** združenia je podporovať komplexný rozvoj ECAV, uplatnenie jej členov a laických pracovníkov na všetkých úrovniach jej správy s dôrazom na rozvoj misijnej a sociálnej práce, ekonomickej spolupráce a duchovný rast členov ECAV vo všetkých regiónoch Slovenska. Združenie má široko definované **ciele, ku ktorým patria:** rozvoj bratsko-sesterských vzťahov a modlitebných spoločností, vzdelávanie laických pracovníkov a prehĺbovanie vnútromisijnej práce v cirkvi, podpora aktivít, ktoré vedú k obnove jednoty a dôvery v cirkvi medzi ordinovanými (duchovní pracovníci) a neordinovanými ako i podpora vzájomnej spolupráce jednotlivých občianskych združení, organizácií a organizačných zložiek v ECAV. **Členstvo** v združení je individuálne ako aj kolektívne. Medzi zasadnutiami Valného zhromaždenia koordinuje činnosť združenia **Výkonný výbor**, ktorého členmi sú predseda a dvaja podpredsedovia združenia, koordinátor členskej základne a tlačový tajomník.

Podporte, prosíme, finančne alebo modlitebne naše projekty:

1. **Projekt – Budovanie a rozvoj nového komunikačného a misijného nástroja – Reformačných listov**, ktoré sú dostupné emailom a na internete. Chceme byť moderným evanjelickým médiom, ktoré bude reflektovať činnosť ECAV na Slovensku s misijným zámerom. Do poznámky, prosím, uveďte: **Reformačné listy** alebo uveďte *variabilný symbol* číslo: 4024.
2. **Projekt – Podpora misijných a evanjelizačných aktivít a podujatí** – v rámci tohto projektu sa sústredíme na podporu osvedčených evanjelizačných projektov ako je napríklad PRO CHRIST, ale aj nových zámerov a aktivít v oblasti misie a evanjelizácie vrátane podpory vzdelávania pracovníkov a výmeny skúsenosti. Do poznámky, prosím, uveďte: **Misia**
3. **Projekt – Zostavenie legislatívneho návrhu** (vytvorenie paragrafového znenia) **novelizácie ústavy** za účelom decentralizácie ECAV na Slovensku a vzniku troch dištriktov, vrátane dôvodovej správy. Do poznámky, prosím, uveďte: **Decentralizácia**
4. **Projekt – Správa o stave ECAV na Slovensku (Biela kniha)** – jej súčasťou bude aj prieskum názorov cirkevných zborov a členov cirkvi k aktuálnym otázkam stavu a rozvoja cirkvi. Chceme sa inšpirovať našimi predkami, ktorí zostavili v roku 1930 podrobný Almanach evanjelickej cirkvi tak, aby sme získali ucelený obraz o činnosti našej cirkvi v období po roku 1989. Do poznámky, prosím, uveďte: **Biela kniha**
5. **Projekt – Vytvorenie Ústavu pamäti ECAV na Slovensku** – najmä za účelom dokumentácie prejavov prenasledovania cirkvi a šírenia informácií o týchto prejavoch. Aj naša ECAV na Slovensku bola v období totality vystavená prenasledovaniu, jej činnosť bola ochromená, a preto sa chceme toto obdobie pokúsiť zmapovať s pomocou odborníkov – historikov, vedeckých a akademických pracovníkov. Do poznámky, prosím, uveďte: **Ústav pamäti**
6. **Projekt – Podpora obnovy, ochrany a prezentácie kultúrneho dedičstva** vrátane vytvorenia nového centrálného archívu a múzea evanjelických kultúrnych hodnôt. Táto oblasť je predmetom dlhodobej diskusie v ECAV na Slovensku, mnohé kroky sa už podnikli, boli by sme však radi, keby sa nám podarilo v spolupráci s odborníkmi, spolupracovníkmi cirkvi, podporou štátu a našej cirkvi položiť reálne základy nového centrálného archívu ECAV, ako aj pomôcť pri budovaní múzea, ktoré by dokumentovalo rozmanitosť duchovného a kultúrneho dedičstva ECAV na Slovensku. Do poznámky, prosím, uveďte: **Kultúrne dedičstvo**

Ak máte záujem podporiť naše aktivity ako podporovateľ, sympatizant alebo člen HELP, o. z. napíšte nám na adresu help@evanjelickajednota.sk a obratom Vám zašleme prihlášku.

Číslo bankového účtu združenie je: **IBAN: SK32 7500 0000 0040 2009 7346.**

Ochotného darcu miluje Boh. **ĎAKUJEME**

Kontakt na tím Reformačných listov:

Hnutie evanjelických laických pracovníkov, o. z.
Partizánska 2
811 03 Bratislava

Redakčná rada:

šéfredaktorka: Eva Bachletová	0905 813 782
Monika Cipciarová	0948 254 765
Martin Kováč	0905 269 078
Lubo Bechný	0905 345 764

Podnety a skúsenosti čakáme na adrese: help@evanjelickajednota.sk. Na emailovej adrese listy@evanjelickajednota.sk sa môžete prihlásiť aj na odoberanie Reformačných listov e-mailom. Viac informácií si môžete prečítať na www.help-ecav.sk

„Povedz trom svojim sestram a bratom, že potrebujeme
dobrých, múdrych, láskavých a spravodlivých pastierov, farárov, farárky, biskupov!“

Reformačné listy č. 28; 23. 9. 2018